

SCENARIUSZ LEKCJI JĘZYKA POLSKIEGO DLA KLASY PIERWSZEJ GIMNAZJUM

Temat: „Jam jest Jacek Soplica ...”- czy tragiczny kochanek i gorący patriota jest przykładem bohatera dynamicznego?

Czas: 2 jednostki lekcyjne

Cele

uczeń:

- analizuje fragmenty utworu literackiego
- charakteryzuje postać Jacka Soplicy
- wskazuje motywy postępowania Wąsala
- gromadzi argumenty uzasadniające własne opinie, poglądy
- prezentuje własne opinie, sądy, wybory
- utrwała znaczenie pojęcia bohater dynamiczny
- wskazuje bohaterów dynamicznych w innych utworach literackich
- zabiera głos w dyskusji

Metody

- praca z tekstem
- dyskusja
- pogadanka
- metoda problemowa

Formy pracy

- indywidualna
- grupowa

Środki dydaktyczne: lektura „Pan Tadeusz”, załączniki, słownik wyrazów bliskoznacznych

TOK LEKCJI

Wprowadzenie

1. Przypomnienie znaczenia terminu – bohater dynamiczny (taki, który zmienia się w toku akcji).
2. Wskazanie przez uczniów przykładów bohaterów dynamicznych pochodzących z poznanych utworów literackich, np. Marek Winicjusz z „Quo vadis”, Jurand z „Krzyżaków”, Mary, Colin z „Tajemniczego Ogrodu”, Zenek z „Tego obcego”, Ania z Zielonego Wzgórza, Andrzej Kmicic z „Potopu”.
3. Podanie i zapis tematu lekcji.

Realizacja tematu

1. Porządkujemy historię życia Jacka Soplicy, wyodrębniając najważniejsze etapy w jego życiu.
2. Nadanie każdej fazie życia tytułu, np.:
 - Jacek Soplica jako młody szlachcic nieprzytomnie zakochany w Ewie Horeszkównie,
 - Błędy i upadek moralny butnego szlachcica,
 - Pokora i duchowe odrodzenie Jacka Soplicy.
3. Dzielimy klasę na trzy grupy. Zadaniem poszczególnych grup będzie określenie motywacji działania bohatera oraz wskazania dominujących w danym etapie życia cech charakteru;
 - grupy otrzymują ksero fragmentów wypowiedzi Jacka Soplicy ilustrujące poszczególne etapy jego życia, motywację postępowania, cechy charakteru (załącznik nr 1),
 - uczniowie dostają do uzupełnienia przygotowaną, pustą tabelę, którą po zakończeniu pracy wkleją do zeszytu (załącznik nr 2),
 - każda grupa opracowuje inny etap w życiu bohatera,

- Prezentacja pracy grup i stopniowe uzupełnianie, pod kierunkiem nauczyciela, otrzymanej pustej tabeli.

Etap w życiu Jacka Soplisy	Motywacja działań bohatera	Cechy charakteru postaci
Jacek Soplica jako młody szlachcic	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przekonanie o równości wszystkich wywodzących się ze stanu szlacheckiego ▪ cieszy się szacunkiem okolicznej szlachty ▪ odwzajemniona miłość do Stolnikówny, tak mocno kochający, że jest w stanie znieść wszelkie upokorzenia 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ odważny, śmiały, dzielny ▪ dumny, butny, hardy, pewny siebie, inteligentny, posiada cechy przywódcze i bardzo żywy temperament ▪ czuły, wrażliwy, wytrwały
Upadek moralny Jacka Soplisy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ upokorzenie doznane ze strony przebiegłego magnata ▪ pragnienie zapomnienia o Ewie i ułożenia sobie życia ▪ urażona szlachecka duma ▪ żądza zemsty na Stolniku ▪ okrzyknięcie go zdrajcą 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ opryskliwy, zły ▪ egoizm, słaba wola, bezsilność, prawie szalony ▪ mściwość, gniew, nieustępliwość ▪ porywczy, działający bez zastanowienia, pod wpływem nagłego impulsu ▪ honorowy (nie przyjmuje zaszczytów od Rosjan)
Jacek Soplica – bojownik i emisariusz	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyrzuty sumienia ▪ pragnienie zrzucenia z siebie piętna zdrajcy ▪ pragnie choć w części naprawić wyrządzone innym krzywdy ▪ marzy o powstaniu na Litwie ▪ pragnienie uzyskania przed śmiercią przebaczenia ze strony Gerwazego 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ odważny, waleczny, pracowity ▪ wytrwały, cierpliwy, pokorny, konsekwentny w działaniu ▪ ofiarny, bezinteresowny, uniżony ▪ gotowy do poświęceń dla ojczyzny ▪ prawy

4. Sformułowanie wniosku: Jacek Soplica jest przykładem bohatera dynamicznego, ponieważ w toku akcji zmienia się motywacja jego działania oraz cechy charakteru i osobowość postaci.

Podsumowanie

Jaka przemiana dokonała się w postawie i postępowaniu Jacka Soplisy? Jakie były jej przyczyny?

Przyczyną przemiany były wyrzuty sumienia po zabójstwie Stolnika i spowodowaniu śmierci własnej żony. Soplica pod wpływem tych wyrzutów porzucił życie butnego, żyjącego z fantazją szlachcica i zmienił się w pokornego sługę Boga i ojczyzny. Aby pokuta była bardziej owocna rozpoczął pracę emisariusza. Korzystając z faktu, że jako zakonnik był mniej kontrolowany, przynosił wiadomości między trzema zaborami.

Ewaluacja (załącznik nr 3)

Praca domowa

Czy decyzja przyznania Jackowi Sopolisy Krzyża Legii Honorowej była słuszna? Odpowiedź uzasadnij.

Załącznik nr 1

Instrukcja dla grupy I

1. Przeczytajcie uważnie wybrane z księgi X „Pana Tadeusza” podane cytaty.
 2. Zastanówcie się nad ich treścią i wpiszcie do tabeli, wynikające z cytatów motywy postępowania Jacka Soplicy oraz spróbujcie określić na ich podstawie jego cechy charakteru.
 3. Nr cytatów: 485 – 487, 498 – 503, 507– 517, 551 – 564, 565 – 571, 702 – 704, 706 – 713.
-

Instrukcja dla grupy II

1. Przeczytajcie uważnie wybrane z księgi X „Pana Tadeusza” podane cytaty.
 2. Zastanówcie się nad ich treścią i wpiszcie do tabeli, wynikające z cytatów motywy postępowania Jacka Soplicy oraz spróbujcie określić na ich podstawie jego cechy charakteru.
 3. Nr cytatów: 642 – 651, 653 – 672, 687 – 697, 720 – 728, 730, 798 – 807 – 817.
-

Instrukcja dla grupy III

1. Przeczytajcie uważnie wybrane z księgi X „Pana Tadeusza” podane cytaty.
2. Zastanówcie się nad ich treścią i wpiszcie do tabeli, wynikające z cytatów motywy postępowania Jacka Soplicy oraz spróbujcie określić na ich podstawie jego cechy charakteru.
3. Nr cytatów: 705 – 716, 789 – 790, 818, 819, 823 – 826, 832 – 834, 840 – 843, 846 – 848, 851 – 855, 238 – 245 (XI), 246 – 251 (XI), 252 – 253 (XI), 261 – 263 (XI).

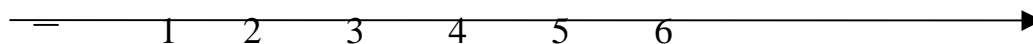
Załącznik nr 2

Etapy w życiu Jacka Soplicy	Motywacja działań bohatera	Cechy charakteru postaci
Jacek Soplica jako młody szlachcic		
Upadek moralny Jacka Soplicy		
Jacek Soplica – bojownik i emisariusz		

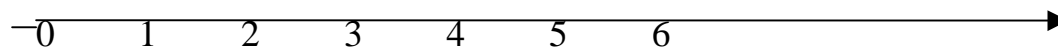
Załącznik nr 3

Zaznacz na skali:

❖ Mój wkład w pracę grupy:

❖ Moja wiedza dotycząca tematu lekcji:

*Opracowała:
mgr Dorota Kowalczevska*